

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

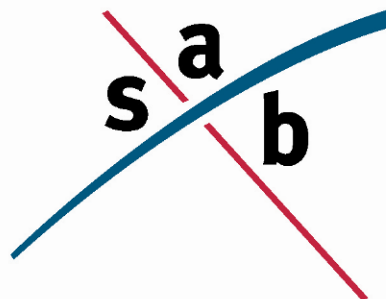
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Briefrapport

aan: Gemeente West Maas en Waal

van: SAB

ons kenmerk: ZON/GEST/90249.04

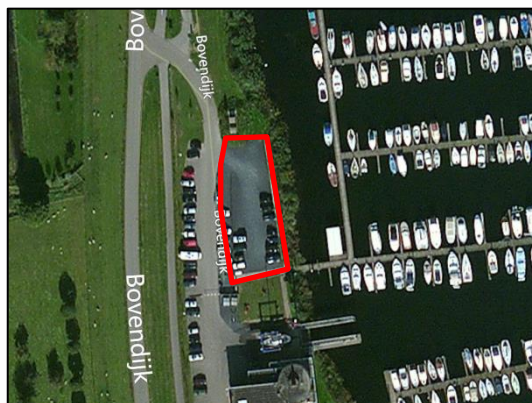
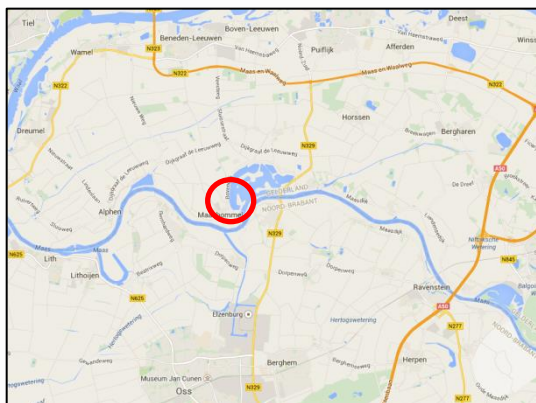
datum: 27 januari 2015

betreft: quick scan flora en fauna, realisatie watersportgebouw Bovendijk, Maasbommel

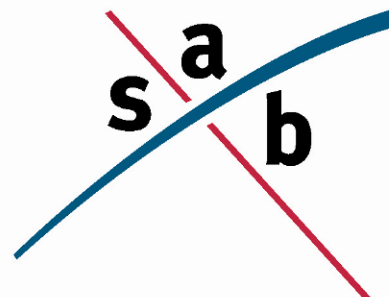
AANLEIDING EN METHODE

Aan de Bovendijk, ter hoogte van Bovendijk 2 te Maasbommel, is men voornemens een nieuw watersportgebouw te realiseren. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 15 januari 2015. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Links: topografische kaart met globale ligging van het plangebied rood omcirkeld. Rechts: luchtfoto met globale ligging van het plangebied (rood kader). Bron: Google Maps en Bing Maps. Bewerking: SAB.

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt buiten de kern van Maasbommel (gemeente West Maas en Waal, provincie Gelderland) in het recreatiegebied de Gouden Ham. De gemeente West Maas en Waal grenst in het noorden aan de gemeente Neder-Betuwe, in het oosten aan de gemeente Druten, in het zuiden aan de gemeenten Oss en Lith en in het westen aan de gemeentes Maasdriel, Neerijnen en Tiel.

Maasbommel ligt in het Land van Maas en Waal ten noorden van de Maas. Naast de Maas en de Gouden Ham zijn in de omgeving van het plangebied geen opvallende landschappelijke kenmerken aanwezig. Het buitengebied bestaat voornamelijk uit landbouwgrond. De dichtstbijzijnde stad is Oss.

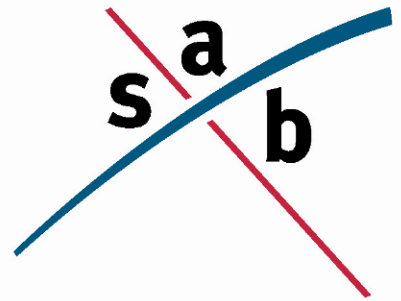
Het plangebied zelf grenst in het westen aan een parkeerterrein en in het oosten aan de oever van het water van de Gouden Ham. Ten zuiden ligt een klein gazon met een aantal bankjes en ten noorden is een elektriciteitshuisje aanwezig. Het plangebied bestaat uit een parkeerterrein met halfverharding van grof zwart grind. Volgens de beoogde plannen zal binnen het plangebied een nieuw watersportgebouw gerealiseerd worden. Navolgende foto's geven een impressie van het plangebied.

Links: plangebied op voorgrond met op de achtergrond het reeds aanwezige Havelinggebouw. Links op de foto is de oever van de Gouden Ham te zien; gezien vanuit de noordoosthoek van het plangebied richting het zuiden. Rechts: plangebied met in het midden van de foto de ontsluitingsweg voor de parkeerplaats; gezien vanuit de noordoosthoek van het plangebied richting het zuidwesten.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, ganzenfoeraargebieden, weidevogelgebieden en het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone (GNN en GO). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als GNN, GO, ganzenfoeraargebied en weidevogelgebied niet verankerd in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar is opgenomen in de omgevingsverordening en -visie van de provincie.

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Waal op een afstand van ongeveer 6,7 kilometer. De beoogde ruimtelijke ontwikkeling omvat de bouw van een nieuw watersportgebouw. Tijdens de bouw zal lichte verstoring plaatsvinden in de directe omgeving van het plangebied. Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied is al achtergrondverstoring aanwezig van bijvoorbeeld het stedelijk gebied van Beneden-Leeuwen en de provinciale weg N322. Gezien de grote tussenliggende afstand, de reeds aanwezige achtergrondverstoring en de geringe omvang van de ruimtelijke ingreep zal door de geplande ruimtelijke ingrepen geen verstoring van het Natura 2000-gebied plaatsvinden.

Het plangebied ligt niet in het GNN, GO en ganzenfoerageergebied, maar er respectievelijk 900 meter, 850 meter en 7,1 kilometer vandaan. Gezien de afstand van het plangebied tot de bovengenoemde gebieden en tussenliggende versturende elementen is van een negatief effect geen sprake. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt in Noord-Brabant op een afstand van 2,3 kilometer. In deze provincie geldt volgens de omgevingsverordening een externe werking, terwijl dit in Gelderland niet het geval is. Gezien de ruime afstand en de kleine ruimtelijke ingreep, heeft ook met in acht neming van externe werking het beoogde plan geen negatief effect op het weidevogelgebied in Noord-Brabant.

SOORTENBESCHERMING

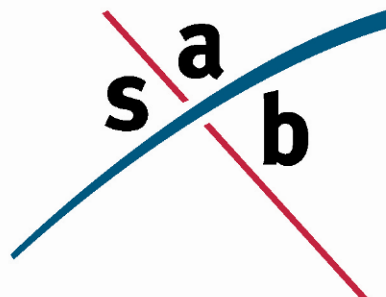
Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde planten- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een versturend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1), zoals verwoord in de AMvB artikel 75 van deze wet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanenbloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het plangebied, maar nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vaatplantsoorten tongvaren en wilde marjolein voor. De tongvaren groeit op oude stenen muren en in vochtige beschutte bossen. Deze zijn niet aanwezig in het plangebied. De wilde marjolein groeit op kalkrijke en relatief voedselarme oevers en dijken in een ruige, structuurrijke vegetatie. Ook dit is in het plangebied niet aanwezig. De soort is ook niet op de oever ten oosten van het plangebied te verwachten. Tijdens het veldbezoek zijn er plantsoorten aangetroffen als witte dovenetel en gewoon struisgras. Dergelijke soorten wijzen erop dat de bodem voedselrijk en niet kalkrijk is. De bodem is derhalve niet geschikt voor de wilde marjolein. Aanwezigheid van strikt beschermde vaatplantsoorten in het plangebied is derhalve niet te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren

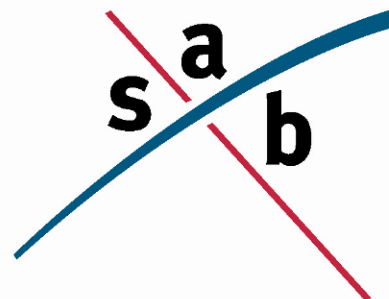
Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten in de buurt van het plangebied voor. Het plangebied bestaat niet uit bos en bevat geen bebouwing, waardoor soorten als boommarter, steenmarter en eekhoorn zijn uitgesloten. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het terrein direct rond het plangebied intensief beheerd wordt. Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten kunnen een dergelijk beheer niet verdragen. Aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten is derhalve niet te verwachten in en direct rond het plangebied.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de strikt beschermde gewone dwergvleermuis in de buurt van het plangebied voor. Van alle in Nederland levende vleermuissoorten zijn de individuen zelf, alsook de verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied strikt beschermd.

Vleermuizen verblijven overdag over het algemeen in bomen (in holtes, holen of achter loszittend schors) of in gebouwen (in spouwmuur, onder dak, achter gevelbetimmering, et cetera). Binnen het plangebied zijn geen bomen of gebouwen aanwezig. Ook direct rond het plangebied zijn geen gebouwen en geschikte bomen van voldoende omvang aanwezig. Derhalve zijn verblijfplaatsen van vleermuizen in en direct rond het plangebied uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. Binnen het plangebied is geen duidelijke doorlopende bomenrij of ander lijnvormig element aanwezig. Aanwezigheid van een essentiële vliegroute in het plangebied is derhalve uitgesloten.

Vanwege de kleine omvang van het plangebied en het ontbreken van open water, bomen of andere nectarrijke vegetatie ter plekke zullen vleermuizen niet veelvuldig gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Essentieel foerageergebied is derhalve uitgesloten in het plangebied.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten om te broeden, omdat bijvoorbeeld geen bos met hoge naaldbomen of gebouwen met een geschikt pannendak aanwezig is. Ook direct buiten het plangebied zijn deze mogelijkheden niet aanwezig. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogels zijn derhalve in het plangebied uitgesloten.

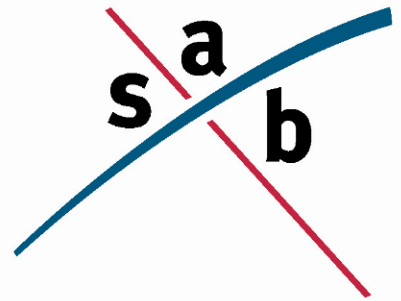
Tijdens het veldbezoek zijn de algemene vogelsoorten meerkoet en waterhoen in het water direct ten oosten van het plangebied waargenomen. In de haagbeukenhaag ten westen van het plangebied is een oud vogelnest waargenomen. Het is mogelijk dat vogelsoorten direct rond het plangebied tot broeden komen. Broedende vogels direct rond het plangebied mogen niet verstoord worden door de geplande ruimtelijke ingrepen. De geplande bouwwerkzaamheden dienen daarom gestart te worden buiten de broedperiode (half maart tot half augustus). Als deze vogels bij het zoeken van een nestlocatie merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is door de bouwwerkzaamheden, zullen ze elders een geschikte nestlocatie zoeken. Als binnen de broedperiode gestart dient te worden met de werkzaamheden, is dit mogelijk als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen strikt beschermde reptielensoorten voor in de buurt van het plangebied. Reptielen leven over het algemeen in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk biotoop is in het plangebied niet aanwezig. De ringslang komt echter ook in bewoond gebied voor in geleidelijk aflopende, ruige, structuurrijke oevers langs watergangen. Ten oosten van het plangebied is een oever aanwezig. Echter, deze wordt niet geschikt geacht, omdat deze steil is en intensief beheerd wordt. Aanwezigheid van strikt beschermde reptielsoorten in en direct rond het plangebied is derhalve niet te verwachten.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen strikt beschermde amfibieën voor in de buurt van het plangebied. Strikt beschermde amfibiesoorten komen voornamelijk voor in bijzondere habitattypen zoals heide en vennen. In het plangebied is geen open water en vrijwel geen begroeiing aanwezig. Het plangebied vormt derhalve geen geschikt leefgebied voor amfibieën. Op de oever ten oosten van het plangebied komen mogelijk algemeen voorkomende amfibiesoorten voor. Echter, vanwege het intensieve beheer zijn strikt beschermde amfibiesoorten niet te verwachten.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen strikt beschermde vissoorten voor. Aangezien in het plangebied geen open water aanwezig is, is de aanwezigheid van strikt beschermde vissoorten uitgesloten.

Insecten, overige ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen strikt beschermde insecten en overige ongewervelden voor. Dergelijke soorten eisen een zeer specifiek leefgebied. Dergelijke eisen zijn niet aanwezig in en direct rond het plangebied. Aanwezigheid van strikt beschermde insecten en overige ongewervelden is derhalve uitgesloten.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming in relatie tot Natura 2000-gebieden, het GNN en GO, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden wordt niet noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Voor wat betreft soortbescherming is geen nader onderzoek vereist. In en direct rond het plangebied zijn geen strikt beschermde plant- en diersoorten te verwachten. Zolang aan de zorgplicht wordt voldaan en rekening gehouden wordt met broedende vogels direct rond het plangebied, is van overtreding van de Flora- en faunawet geen sprake.

Het is waarschijnlijk dat algemeen voorkomende vogelsoorten in en direct rond het plangebied broeden tijdens de broedperiode (half maart tot half augustus). De geplande werkzaamheden kunnen verstorend werken op deze broedende vogels. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen adviseren wij om deze buiten de broedperiode te starten. Ook kan in de broedperiode gestart worden als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels aanwezig zijn.

AANBEVELINGEN

Naast het bovenstaande advies, zijn ook vrijblijvende aanbevelingen te doen die een positief effect hebben op de plaatselijke flora en fauna.

- Bij de nieuwe inrichting van het plangebied wordt aanbevolen zo veel mogelijk inheemse planten, struiken en bomen te gebruiken. Inheemse plantensoorten zorgen voor een veel grotere biodiversiteit dan uitheemse plantensoorten.
- In stedelijk gebied brengen huismus, gierzwaluw en verschillende vleermuissoorten hun jongen groot. Vanwege een veranderde bouwstijl en het slopen van geschikte gebouwen gaat de hoeveelheid plaatsen voor geschikte nest- en verblijfplaatsen achteruit. Door bij de bouw speciale nestkasten in te bouwen en andere maatregelen te treffen, zijn ook nieuwe gebouwen geschikt voor deze soorten. Met enkele simpele maatregelen is van overlast ook geen sprake. Het is daarom voor de biodiversiteit in het stedelijk gebied goed om met deze soorten rekening te houden.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

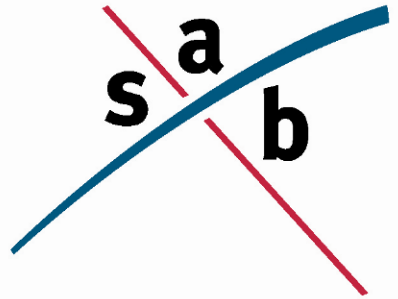
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

bijlage: geraadpleegde literatuur

- Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.
- Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.
- Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- www.gelderland.nl
- www.quickscanhulp.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.stowa.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.telmee.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl